

Biskopens oppsummering etter visitas i Stamsund, Borge og Valberg 16.–21. april 2024

Innledning

Det har vært en glede å gjennomføre visitas hos menighetene i Stamsund, Borge og Valberg. Forrige visitas i Stamsund og Valberg var i 2011, Borge i 2015, begge ved biskop Tor B. Jørgensen. Det er lengre tidsrom enn ønskelig, men blant annet årene med pandemi har medvirket til at det har blitt så mange år siden forrige visitas.

Program visitas 2024

Tirsdag 16. april

09:30 Biskopen har samtaler med ansatte
 18:30 Oppstartsmøte i Stamsund kirke, gjennomgang av program mm
 19:30 Møte med Stamsund menighetsråd, Stamsund kirke

Onsdag 17. april

09:00 Morgengudstjeneste m/ nattverd, Borge kirke
 10:30 Bedriftsbesøk m/ lunsj, Lofotr vikingmuseum
 12:30 Babysang, Borge kirke
 13:30 «Grill en biskop» - spørretime for ungdomstrinnet, Bøstad skole
 16:30 Møte med Borge menighetsråd, Borge kirke
 18:00 Bålkveld med speiderne, Borge
 20:00 Konsert, Borge kirke

Torsdag 18. april

09:00 Morgenbønn i Valberg kirke (omvisning etter morgenbønnen)
 11:00 Formiddagstreff i Skogstjernen ungdomshus, Valberg
 13:30 «Grill en biskop» - spørretime for 7. trinn, Svarholt skole
 14:30 Bedriftsbesøk, Figurteateret Stamsund
 17:00 Middag, Rebekka på Vikjord
 20:00 Kulturkveld - Havsalmer, Valberg kirke

Fredag 19. april

09:00 Morgenbønn i Stamsund kirke
 10:00 Bedriftsbesøk m/lunsj, Lerøy fabrikker, Stamsund
 13:00 Skolebesøk med «grill en biskop», Vest-Lofoten videregående skole
 14:30 Møte med kommunal ledelse, Rådhuset på Leknes
 18:30 Gudstjeneste, Stamsund kirke

Lørdag 20. april

11:00 Bedriftsbesøk m/ lunsj, Åland gård
 14:00 Spill og lek i bomberommet, Borge kirke
 17:00 Bygdekveld, Knutstad kapell

Søndag 21. april

11:00-18:30 Gudenes kamp, Borge kirke, Lofotr vikingmuseum
 17:00 Gudstjeneste som avslutning på Gudenes kamp, Borge kirke
 Bispevisitas har lange røtter i kirkehistorien. Den er forankret i biskopens tjenesteordning og har et eget lovfestet reglement i Den norske kirke.
 Biskoper er tilsynsmenn og -kvinner (episkopos), som skal se og se til menighetene, rådene og de ansatte med jevne mellomrom. Se til at arbeidet i menighetene drives rett og godt, og at de ansatte arbeider med det som er oppgavene deres og har gode forhold for å utføre sitt arbeid. Som en viktig del av dette tilsynet har biskopen under visitasen hatt møter med staben, menighetsråd og representanter for kirkelig fellesråd.
 I tillegg har det vært møte med kommunens ledelse representert ved ordfører Jonny Finstad og kommunedirektør Morten Dyrstad.

Biskopens følge på visitasen har foruten biskop Svein Valle vært:

- prost Kristine Sandmæl
- rådgiver menighet og kirkeforvaltning Omar Aardal
- rådgiver kommunikasjon og samfunnskontakt Beate Tverbak

Under visitasen har følgende personer medvirket på hver sine deler av programmet:

- kirkeverge Anne Lise Haakestad
- sokneprest Frode Wigum
- spesialprest Jorunn Tetlie
- leder Stamsund menighetsråd Finn Pettersen
- leder Borge menighetsråd Reidar Samuelsen
- leder Valberg menighetsråd Helge Vikjord
- leder i kirkelig fellesråd Marianne Baadstrand
- konsulent Odd Bjåstad

- kirketjener/kontomedarbeider Synnøve Klausen
- menighetspedagog Gunhild Wigum
- kantor Ken-Gøran Mikkelsen
- diakon Kjersti Konsmo
- diakonimedarbeider Solveig Utvik

Hver visitasdag har startet med morgenbønn der både stab og frivillige medarbeidere har deltatt og medvirket.

Menighetens ulike virksomhetsområder har vi fått et levende inntrykk av gjennom møtepunktene vi har fått være til stede på:

Diakonale tiltak som formiddagstreff i Valberg og bygdekveld i Borge – verdifulle sosiale møteplasser drevet av diakonene Solveig Utvik og Kjersti Konsmo i samarbeid med diakoniutvalg. Stort oppmøte og god stemning.

Babysang i Borge – Menighetspedagog Gunhild Wigum la til rette for nært og fint fellesskap for småbarn og foreldre. Et godt tilbud som bidrar til å skape tilhørighet til kirka tidlig i livet.

Konsert i Borge kirke, kulturkveld i Valberg kirke og gudstjeneste i Stamsund kirke – stor variasjon og herlig allsang. På det kirkemusikalske området har vi latt oss imponere av kantor Ken-Gøran Mikkelsens ferdigheter både som utøver og dirigent. Hans musikk skaper rik variasjon i stemninger, alt fra høytidsstemning til mektige og vare naturstemninger. På en forbilledlig måte samarbeider menighetene med lokale musikk-aktører til gjensidig nytte for alle parter. I løpet av visitasen har vi hatt gleden av å oppleve Borge Brass samt korene Salig blanding og Lofotr kantori som alle dirigeres av kantoren. I tillegg har vi hørt koret Havdur under ledelse av Helge Vikjord som også er en verdifull ressursperson i musikklivet.

Bålkveld med speiderne – Speiderarbeidet i Borge har vært drevet av frivillige ildsjeler gjennom 42 år! En innsats som det står stor respekt av! Vi fikk et klart inntrykk av at rekrutteringen er god og gruppa virker fortsatt i høyeste grad livskraftig!

Ved skolebesøk på Bøstad (ungdomstrinnene), Stamsund (Svarholt skole 7. trinn) og Leknes (Vest-Lofoten videregående skole) møtte vi barn og ungdommer på deres egen arena. Elevene fikk anledning til å «grille biskopen». Mange viktige spørsmål ble stilt og det ble gode samtaler. Alt fra enkle og konkrete spørsmål som:

«Hvor gammel er du?», «Kan du kjøre båt og sette garn?», «Hva liker du best med jobben?» og «Hvorfor ville du bli biskop?»

Til de mer dype og eksistensielle:

«Angrer du på noe?», «Hva er synd?» og «Hvordan ble Gud skapt?»

Her opplevde vi at det ble åpne og gode samtaler. Biskopen forsøkte å innlede sitt svar på hvordan Gud ble skapt med å si at Gud har alltid vært der. En av elevene supplerte biskopen med følgende kommentar: «Begynnelsen er Gud.» Mer bibelsk korrekt kan det knapt sies!

Gudenes kamp inkludert gudstjeneste ble en flott avslutning på visitasdagene. Her bidro svært mange av ansatte og frivillige fra både Lofoten og Vesterålen prostier til at konfirmantene fikk gode fellesskapsopplevelser. Betydelig innsats ble lagt ned i forberedelse og gjennomføring. Området rundt Borge kirke og Lofotr museum er særdeles godt egnet for et stort arrangement som dette.

På bedriftsbesøk hos Lofotr vikingmuseum, Figurteateret, Lerøy fabrikker og Aalan Gård ble vi tatt godt imot og vi fikk innblikk i et variert og framtidsrettet næringsliv. Meningsfylte og trygge arbeidsplasser er viktig for befolkningen i et lokalsamfunn, og dermed også for kirka.

Vi har også fått nyte et utsøkt måltid satt sammen av kortreiste råvarer på det gamle bedehuset «Rebekka» på Vikjord.

I møte med kommunens ledelse v/ ordfører Jonny Finstad og kommunedirektør Morten Dyrstad ble det fra begge parter gitt uttrykk for at samarbeidet mellom kirka og kommunen fungerer godt. Konkrete punkter som var oppe i samtalen:

- Utenforskap blant barn, unge og eldre

- Beredskap – kirka bør være representert i kommunens beredskapsråd
- Kirkas samfunnsansvar – representerer den «myke beredskap»
- Kirka som «bærer av håp»

Alt dette har gitt oss et inntrykk av menighetene og deres betydning i lokalsamfunnet. Vi har sett hvordan folk i menighetene har stilt opp med matlaging og annet praktisk i forbindelse med mange av arrangementene. Biskopen vil takke for fint fellesskap, gode samtaler og møter under visitasen!

I forberedelsen til visitasen har biskopen mottatt en visitasinnberetning med fyldig informasjon fra hvert av soknene. Her framgår det at virksomheten omfatter mye mer enn det vi har rukket å besøke under visitasen. Av ting vi har merket oss kan nevnes:

Det felles diakoniarbeidet i Vestvågøy som i samarbeid med ulike aktører (bl.a. Røde kors) viser et klart internasjonalt engasjement, skaper møteplasser for flyktninger og tar vare på frivillige medarbeidere. Milk-kurs og ung medarbeider er eksempler på gode måter å gi unge både ansvar og muligheter samtidig som det bidrar til rekruttering. Det er også fint å lese om økt bevissthet og synliggjøring av det samiske samt hvordan en forespørsel fra en skoleklasse om samisk musikk og kultur resulterte i en fin markering av samenes nasjonaldag i kirka. Kirka i Vestvågøy driver et betydelig arbeid for mennesker i alle aldre.

Kirkebyggene

I løpet av denne visitasen har vi fått se og oppleve alle kirkebyggene.

Stamsund kirke er den eneste av disse som er listeført av Riksantikvaren som særlig bevaringsverdig. For å si det med Riksantikvarens ene ord: «Stamsund kirke er en kirke med nasjonal kulturminneverdi og et usedvanlig flott eksempel på 1930-tallets funksjonalismestil i landsdelen. Det funksjonalistiske uttrykket kommer klart fram i form av kirkens enkle form, rette linjer og geometriske former. Stamsund kirke har dessuten en svært flott beliggenhet på en av de mange kyståsene som karakteriserer fiskeværret.» En kulturskatt som virkelig fortjener å bli tatt vare på.

Det er betryggende å vite at det for få år siden (2017) ble gjennomført omfattende utvendig vedlikehold. Forhåpentligvis lar det seg etter hvert gjøre å finansiere også innvendig rehabilitering med tilbakeføring til opprinnelige farger.

Borge kirke er den nyeste og har fasiliteter som gir gode muligheter for en moderne menighets mangfold av aktiviteter. Det er fint å se hvordan denne kirka har funnet sin plass som et naturlig sted for større samlinger på tvers av soknegrenser og til dels også prostigrenser (jfr. Gudenes kamp mm). I visitasinnberetningen er det nevnt at utforming, beliggenhet, materialvalg og tekniske løsninger i kombinasjon med en alder som nærmer seg 40 år nå gjør at bygget har behov for større vedlikehold og istandsetting.

Valberg kirke er forholdsvis tidstypisk for den store byggeperioden for kirker i Norge på 1800-tallet. Den har likevel sitt særpreg og har en særdeles vakker beliggenhet ned mot Vestfjorden og en kvit sandstrand.

Valberg kirke dannet en naturlig og flott ramme rundt kultur-kvelden med tittelen «Havsalmes» som var en del av visitasprogrammet.

Også denne kirka har behov for generelt vedlikehold og istandsetting.

Knutstad kapell har status som «bygg vigslet til kirkelig bruk». Lokalt engasjement har sørget for at kapellet framstår i god stand selv om det for tiden er stengt på grunn av pågående utbedring etter vannlekkasje.

Totalt sett forvalter kirka i de tre soknene en betydelig bygningsmasse. Dette er både en ressurs og et stort ansvar.

Om veien framover

Når det gjelder tiden framover så mener biskopen de tre menighetene har gode forutsetninger for å være til stede for befolkningen på en god måte. De menneskelige ressursene i form av stab og frivillige utgjør det viktigste verktøyet med tanke på virkeliggjøring av Den norske kirkes visjon om «mer himmel på jord»!

Oppfølgingspunkter/utfordringer

- Barn og unge:
 - Realisere spesialprestens tanke om å invitere 10-11 åringene (5. klasse) til gudstjeneste med utdeling av bibel og påfølgende undervisning
 - Bygge videre på det gode samarbeidet med speiderne, f.eks. gjennom å arrangere friluftsgudstjenester
 - Undersøke muligheten for samarbeid med Fiskarheimen i Stamsund for å gi et godt tilbud til ungdom
 - Skape økt aktivitet i kjellerrommene i Borge og peisestua i Stamsund
 - Videreutvikle samarbeid med skoler rundt synliggjøring av det samiske (jfr. årets arrangement 6. februar i Borge kirke)
 - Følge opp kontakten med Vest- Lofoten videregående skole som ble opprettet i forbindelse med visitasen
- Følge opp tanken om etablering av middagstilbud i Stamsund for både enslige og familier.

- Se på muligheten for sammenslåing av Valberg sokn med ett av de to andre. Dette må gjøres i god tid før kirkevalget i 2027.
- Innarbeide prestenes roller som henholdsvis spesialprest for barn og unge og sokneprest for alle tre sokn.
- Samordning av arbeid på tvers av soknegrenser med tanke på best mulig bruk av personell- og andre ressurser. Herunder se på utfordringer med at staben har kontorplass to ulike steder.
- Ta i bruk Kirka vår (Samlet plan for menigheten) og skjerikirken.no (nasjonal kalender for publisering og deling av arrangement)
- Videreutvikle pilegrimstemaet f.eks. idéen om å bruke alle øyas kirker i en historiefortelling
- Beredskap – omfatter involvering av hele kirka med alle medarbeidere, bygninger mm – følges opp i samarbeid med kommunen
- Kirkebygg:
 - Ha oppdaterte tilstandsrapporter slik at en er i posisjon til å søke på aktuelle tilskudd som utlyses (f.eks. kirkebevaringsprogrammet)
 - Fokus på løpende vedlikehold og istandsetting

Sluttord

Å komme til Lofoten i vakkert aprilvær har vært en stor opplevelse!

Her mangler det ikke på storslått og vakker natur å glede seg over.

Og enda viktigere: vi har møtt menneskene som har sine hjem her:

- En kirkelig stab som utfører sitt arbeid med yrkesstolthet.
- Engasjerte rådsmedlemmer og andre frivillige medarbeidere som bidrar til at kirka i Borge, Stamsund og Valberg er til stede for mange og ikke bare for spesielt interesserte.
- En kommune som er oppmerksom på kirkas betydning i lokalsamfunnet og bidrar til at kirka har «levelige kår».
- Eldre som har glede av kirkas diakonale tilbud.
- Barn og unge som utfolder seg med aktiviteter i og utenfor kirkene.

Takk for stor innsats og gjestfrihet gjennom hele visitasen!

Med ønske om Guds velsignelse over mennesker, kirke og samfunn i Stamsund, Borge og Valberg!